

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursurile declarate de ÎCS „Monarch Developments” SRL, prin intermediul avocaților Briceac Andrei și Ciumac Nicolae,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Chiricenco Tatiana către ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL cu privire la declararea nulității contractului din 13 martie 2006 despre investirea capitalului privat în construcții, încheiat între ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL, transmiterea din proprietatea ÎCS „Monarch Developments” SRL în proprietatea Tatianei Chiricenco a apartamentului nr. 36 din str. N. XXXXXXXXX, 3, și a locului de parcare nr. 1, încasarea de la ÎCS „Monarch Developments” SRL a compensației bănești în mărime de 15000 euro,

și cererea de chemare în judecată înaintată de Iovciu Petru și Condrățchi Maria către ÎCS „Monarch Development” SRL, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău privind declararea nulității contractelor cu privire la investiții în construcții fără număr din 20 ianuarie 2006, din 17 februarie 2006 și din 13 martie 2006 și a actelor de transmitere primire nr. 115/10, nr. 116/10 și nr. 117/10 din 08 decembrie 2010,

împotriva încheierii din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă,

c o n s t a t ă :

La 06 iulie 2012, Chiricenco (Soroca) Tatiana a înaintat cerere de chemare în judecată către ÎCS „Monarch Developments” SRL cu privire la transmiterea apartamentului nr. 36 din str. XXXXXXXXX, nr. 3, mun. Chișinău, și a locului de parcare nr. 9 amplasat în parchingul din subterană, încasarea sumei de 15000 euro în proprietatea Tatianei Chiricenco, precum și transmiterea dreptului de proprietate

asupra imobilului XXXXXXXX din str. N. XXXXXXXX, 41, ap. 17, în proprietatea ÎCS „Monarch Developments” SRL.

La 07 iulie 2014, Iovciu Petru și Condrațchi Maria s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către ÎCS „Monarch Development” SRL, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău privind declararea nulității contractelor cu privire la investiții în construcții fără număr din 20 ianuarie 2006, din 17 februarie 2006 și din 13 martie 2006 și a actelor de transmitere primire nr. 115/10, nr. 116/10 și nr. 117/10 din 08 decembrie 2010.

Prin încheierea din 25 martie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cererile de chemare în judecată menționate au fost conexate într-un singur proces.

Prin hotărârea din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Chiricenco (Sorooca) Tatiana către ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL cu privire la declararea nulității contractului din 13 martie 2006 despre investirea capitalului privat în construcții, încheiat între ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL, transmiterea din proprietatea ÎCS „Monarch Developments” SRL în proprietatea Tatianei Chiricenco (Sorooca) a apartamentului nr. 36 din str. N. XXXXXXXX, 3, și a locului de parcare nr. 1 și încasarea de la ÎCS „Monarch Developments” SRL a compensației bănești în mărime de 15000 euro și cererea de chemare în judecată înaintată de Iovciu Petru și Condrațchi Maria către ÎCS „Monarch Development” SRL, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău privind declararea nulității contractelor cu privire la investiții în construcții fără număr din 20 ianuarie 2006, din 17 februarie 2006 și din 13 martie 2006 și a actelor de transmitere-primire nr. 115/10, nr. 116/10 și nr. 117/10 din 08 decembrie 2010.

A fost recunoscută nulitatea contractelor cu privire la investiții în construcții fără număr, încheiate între ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL din 20 ianuarie 2006, din 17 februarie 2006 și din 13 martie 2006 și a actelor de transmitere primire încheiate între ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL nr. 115/10, nr. 116/10 și nr. 117/10 din 08 decembrie 2010, cu aducerea părților în poziție inițială.

A fost respinsă acțiunea înaintată de Chiricenco (Sorooca) Tatiana în partea înaintării pretenției privind transmiterea din proprietatea ÎCS „Monarch Developments” SRL în proprietatea Tatianei Chiricenco (Sorooca) a apartamentului nr. 36 din str. N. XXXXXXXX, 3, și a locului de parcare nr. 1 și încasarea de la ÎCS „Monarch Developments” SRL a compensației bănești în mărime de 15000 euro ca fiind neîntemeiată.

A fost respinsă acțiunea reconvențională înaintată de ÎCS „Monarch Development” SRL către Chiricenco Tatiana, intervenient accesoriu, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL, privind declararea nulității antecontractului din 21 noiembrie 2006, încheiat între Chiricenco (Sorooca) Tatiana și ÎCS „Monarch Developments” SRL ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat în mod solidar din contul ÎCS „Monarch Development” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL în beneficiul lui Iovciu Petru și Condrațchi Maria taxa de stat în mărime de 10350 (zece mii trei sute cincizeci) lei, s-a încasat în mod solidar din contul ÎCS „Monarch Development” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL în beneficiul lui Iovciu Petru cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 (trei mii) lei.

S-au încasat în mod solidar din contul ÎCS „Monarch Development” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL în beneficiul Mariei Condrațchi cheltuielile de asistență juridică

în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei.

A fost respinsă acțiunea înaintată de Iovciu Petru și Condrățchi Maria în partea înaintării pretenției privind încasarea taxei de stat în mărime de 30982,62 lei ca fiind neîntemeiată.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 28 aprilie 2016, Chiricenco (Soroca) Tatiana a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, solicitând admiterea cererii de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe cu admiterea cerințelor invocate în cererea de chemare în judecată.

La 11 mai 2016, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL și ÎCS „Monarch Development” SRL au declarat apel împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Prin încheierea din 01 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Chiricenco (Soroca) Tatiana, ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, fiindu-le acordat apelanților termen pentru prezentarea cererilor de apel motivate.

Potrivit încheierii contestate, în cadrul ședinței de judecată, avocatul Andrei Crasnostan – reprezentantul intimaților Iovciu Petru și Condrățchi Maria, a indicat că, verificând materialele cauzei, a constatat că cererile de apel declarate au fost depuse fără anexarea taxei de stat, și în acest sens, a solicitat verificarea acestor circumstanțe cu restituirea cererilor de apel.

Prin încheierea din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat a apelanților ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL. Nu s-a dat curs cererii de apel înaintate de către ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău. Le-a fost stabilit apelanților ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL un termen de 10 zile de la comunicarea copieii încheierii, pentru prezentarea bonului de plată a taxei de stat în sumă de 37 500 lei, pentru fiecare apelant în parte. S-a indicat că, în caz de neachitare a taxei de stat, cererile de apel depuse de ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL, urmează a fi restituite apelanților cu toate actele anexate.

La 12 octombrie 2021, ÎCS „Monarch Developments” SRL, reprezentată de avocatul Briceac Andrei, a depus cerere prin care a solicitat anularea încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2021, cât și scutirea ÎCS „Monarch Developments” SRL de la plata suplimentară a taxei de stat, în temeiul art. 85 din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată. S-a prelungit termenul apelantei pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 37 500 lei, oferindu-i în acest sens un termen suplimentar de 07 zile de la data recepționării încheierii. S-a explicat apelantului și reprezentantului acesteia, avocatului Briceac Andrei, că dacă va lichida neajunsurile specificate, pricina civilă va fi examinată în ordine de apel. În caz de neachitare a taxei de stat, cererea de apel depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL, urmează a fi restituită apelantei cu toate actele anexate.

Prin încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL împotriva hotărârii din

15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La 17 decembrie 2021, ÎCS „Monarch Developments” SRL, prin intermediul avocatului Briceac Andrei, a contestat cu recurs încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că încheierea instanței de apel urmează a fi casată, dat fiind faptul că instanța a primit în procedură cererea de apel, și restituind-o ulterior, încalcă drepturile recurente stabilite de legea procesuală.

La 24 decembrie 2021, ÎCS „Monarch Developments” SRL, prin intermediul avocatului Ciumac Nicolae, a mai depus o cerere de recurs împotriva aceleiași încheieri, cu solicitări similare.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererile de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de ÎCS „Monarch Developments” SRL, prin intermediul avocaților Briceac Andrei și Ciumac Nicolae, sunt întemeiate și necesită a fi admise din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost primită contra semnătură de către avocații Briceac Andrei și Ciumac Nicolae la 09 decembrie 2021 (f.d. 90, vol. X). Dat fiind faptul că recursurile au fost înregistrate la 17 decembrie 2021 și, respectiv, la 24 decembrie 2021, Colegiul consideră că acestea au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță, se constată că prin încheierea din 01 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Chiricenco (Soroca) Tatiana, ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, fiindu-le acordat apelanților termen pentru prezentarea cererilor de apel motivate până la data de 26 octombrie 2016, ora 10.00 (f.d. 193-196, vol. IV).

La 25 octombrie 2016, ÎCS „Monarch Developments” SRL a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea din 01 iulie 2016, înregistrând apelul motivat (f.d. 7-19, vol. V).

Mai mult, prin încheierea protocolară din 19 aprilie 2017, Curtea de Apel Chișinău a pus pe rol apelul declarant de ÎCS „Monarch Developments” SRL (f.d. 165-166, vol. V).

Iar prin încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL împotriva hotărârii din 15 aprilie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Colegiul atrage atenția asupra faptului că restituirea cererii de apel a avut loc peste

4 ani și 7 luni de la primirea ei în procedură.

Colegiul apreciază critic argumentele invocate în motivarea încheierii din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, dat fiind faptul că, instanța de apel a verificat dacă cererea de apel întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 din Codul de procedură civilă și, în rezultat, la 01 iulie 2016, a emis o încheiere în corespundere cu prevederile art. 368 din Codul de procedură civilă, omițând să se expună asupra cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, formulată în cererea de apel nemotivată depusă de ÎCS „Monarch Developments” SRL la 11 mai 2016, și indicând doar asupra necesității depunerii apelului motivat, cerință care a fost îndeplinită în termen de către apelantă.

Respectiv, Colegiul atrage atenția asupra faptului că, în urma pronunțării încheierii protocolare din 19 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost primită cererea de apel în procedură, ÎCS „Monarch Developments” SRL a înțeles că a îndeplinit întru totul indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea din 01 iulie 2016, iar restituirea ulterioară a apelului constituie o încălcare flagrantă a drepturilor apelantei, deoarece omisiunea instanței de apel nu poate fi pusă pe seama justițiabililor, mai ales în cazul când aceasta le afectează drepturile.

De asemenea, este de menționat faptul că legea procesuală civilă nu prevede posibilitatea restituirii cererii de apel după ce aceasta a fost primită în procedură, ci doar posibilitatea încetării procedurii de apel (art. 374 alin. (4) din Codul de procedură civilă) pentru care sunt indicate temeuri în mod exhaustiv: a) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen sau instanța de apel a respins cererea de repunere în termen; b) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel; c) hotărârea nu poate fi atacată cu apel, potrivit legii. Respectiv, neachitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu se regăsește printre aceste temeuri.

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că actul de discreție al instanței de apel, prin care s-a restituit cererea de apel, este unul neîntemeiat și urmează a fi casat, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de apel. În această ordine de idei, este de menționat faptul că apelanta a acționat cu bună-credință, solicitând odată cu depunerea cererii de apel scutirea de la plata taxei de stat, iar omisiunea instanței de apel de a se expune pe marginea acestei cerințe și primirea în procedură a apelului, nu poate fi pusă pe seama apelantei.

În circumstanțele constatate, Colegiul ajunge la concluzia că, prin restituirea cererii de apel după intentarea procedurii în apel, apelantei le-au fost lezate drepturile procedurale prevăzute de art. 56 din Codul de procedură civilă, fiind lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Colegiul reiterează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

În cazul Airey vs. Irlanda Curtea a arătat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel. La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de ÎCS „Monarch Developments” SRL, prin intermediul avocaților Briceac Andrei și Ciumac Nicolae.

Se casează încheierea din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Chiricenco Tatiana către ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL cu privire la declararea nulității contractului din 13 martie 2006 despre investirea capitalului privat în construcții, încheiat între ÎCS „Monarch Developments” SRL și ÎCS „Casa Frumoasă” SRL, transmiterea din proprietatea ÎCS „Monarch Developments” SRL în proprietatea Tatiane Chiricenco a apartamentului nr. 36 din str. N. XXXXXXXXX, 3, și a locului de parcare nr. 1, încasarea de la ÎCS „Monarch Developments” SRL a compensației bănești în mărime de 15000 euro, și cererea de chemare în judecată înaintată de Iovciu Petru și Condrațchi Maria către ÎCS „Monarch Development” SRL, ÎCS „Casa Frumoasă” SRL și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău privind declararea nulității contractelor cu privire la investiții în construcții fără număr din 20 ianuarie 2006, din 17 februarie 2006 și din 13 martie 2006 și a actelor de transmitere primire nr. 115/10, nr. 116/10 și nr. 117/10 din 08 decembrie 2010, cu remiterea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas

